
THÔNG CÁO BÁO CHÍ*Phát hành ngay*

“BẢN TIN NGUỘI” VÀ BIÊN TẬP VIÊN TÊ TÊ: KHI TÊ TÊ PHẢI TỰ MÌNH KÊU CỨU KHỎI NẠN SĂN BẮT VÀ TIÊU THỤ TRÁI PHÉP

Thành phố Hồ Chí Minh, ngày 07 tháng 05 năm 2021 – Tiếp nối những thành công từ chuỗi chiến dịch kêu gọi cộng đồng không tiêu thụ và bảo vệ động vật hoang dã (ĐVHD), CHANGE cùng WildAid thực hiện một “[Bản tin Nguội](#)” điểm lại những thông tin đáng báo động về thực trạng săn bắt và tiêu thụ tê tê tại Việt Nam những năm qua. Đây là hoạt động khởi động cho chiến dịch “Tê tê vẫn thế” – chiến dịch truyền thông sáng tạo nhằm tiếp tục tuyên truyền và kêu gọi cộng đồng cùng chung tay hành động, bảo vệ loài động vật đang có nguy cơ tuyệt chủng này, với thông điệp “Thêm biết tê tê, bớt hại tê tê”.

Theo báo cáo của Liên minh Bảo tồn Thiên nhiên Quốc tế (IUCN), chỉ trong 10 năm, hơn 1.000.000 con tê tê đã bị buôn bán trái phép, khiến chúng trở thành loài động vật có vú bị buôn bán nhiều nhất trên thế giới. IUCN cũng ước tính rằng cứ 5 phút trôi qua lại có một con tê tê bị bắt khỏi tự nhiên, với số lượng tăng vọt lên đến hơn 200.000 con/năm. Trong đó, Việt Nam đóng vai trò quan trọng chuỗi cung ứng và luôn nằm trong danh sách các nước đứng đầu về việc cung cấp, nhập khẩu và tiêu thụ các sản phẩm từ tê tê. Bằng chứng là chỉ trong năm 2019, Việt Nam đã thu giữ được hơn 8 tấn vảy tê tê và trở thành nước đứng đầu thế giới về số lượng vảy tê tê bị bắt giữ. Vấn nạn săn bắt, buôn bán và tiêu thụ tê tê trái phép luôn là vấn đề nóng đối với công tác bảo tồn ĐVHD của các cơ quan chức năng. Theo báo cáo của WCS, chỉ trong vòng 3 thập kỷ qua, Việt Nam đã mất khoảng 80-90% quần thể tê tê do nạn săn bắt và tiêu thụ trái phép, mặc cho nước ta đã có những hình phạt lên tới 15 năm tù cho những hành vi này. Tuy nhiên, nhiều người vẫn còn thờ ơ và thiếu quan tâm đến thực trạng và vấn đề bảo tồn tê tê - loài động vật quý hiếm đang trên bờ vực tuyệt chủng. Trước thực trạng này, CHANGE và WildAid tiếp tục cố gắng những hoạt động sáng tạo nhằm nỗ lực bảo vệ những cá thể tê tê cuối cùng còn sót lại. “Bản tin Nguội” ra đời nhằm điểm lại những thông tin tuy không mới nhưng rất đáng báo động về những số liệu, tình trạng bắt giữ và buôn bán tê tê trong và ngoài lãnh thổ Việt Nam.

Với cách thể hiện thú vị thông qua hình tượng một người dẫn chương trình gần gũi là Biên tập viên (BTV) Tê Tê, “Bản tin Nguội” khiến chúng ta phải suy nghĩ về thực trạng của loài tê tê tại Việt Nam. Mặc dù tê tê là loài động vật được ưu tiên bảo vệ bởi luật pháp Việt Nam, những tin tức về nạn săn bắt, buôn bán và tiêu thụ tê tê luôn nóng nhưng chưa được phản ánh kịp thời. Chính vì vậy, tê tê phải hóa thân thành một biên tập viên, tự mình đưa tin để lên tiếng báo động và kêu gọi cộng đồng hành động để bảo vệ chính mình và đồng loại trên toàn cầu. Hình tượng BTV Tê Tê cùng thông điệp “Thêm biết tê tê, bớt hại tê tê” sẽ được lan truyền trên các phương tiện thông tin đại chúng, các kênh đa phương tiện tại Việt Nam, đặc biệt là tại các tỉnh thành và địa phương có tình trạng săn bắt và tiêu thụ tê tê còn phổ biến.

Chia sẻ về chiến dịch mới này, chị Nguyễn Thanh Ngọc Hân, Quản lý Chương trình ĐVHD của CHANGE cho biết: “Qua nhiều năm thực hiện các chiến dịch, chúng tôi nhận thấy rằng các hình thức thể hiện sáng tạo thường đưa tới hiệu quả lớn hơn hẳn trong việc thay đổi nhận thức và hành vi của công chúng. Trong xã hội có quá nhiều công cụ hiện đại và quá nhiều mối quan tâm như hiện nay, sẽ rất khó để thu hút mọi người đọc các bài viết chuyên sâu về giá trị của loài tê tê, nhưng một cái clip dài gần 1 phút với hình thức thể hiện mới lạ, gây tò

(1) <https://www.savepangolins.org>

(2) https://issuu.com/wildlifejustice/docs/the_rapid_growth_in_the_trafficking_of_turtles_f22dfe39b01b6f2e=33865959/76226173

(3) <https://www.c4reports.org/tipping-the-scales>

mò, tiết tấu nhanh để kịp đưa ra những thông tin chất lượng nhất, và với format phù hợp với nhiều kênh truyền thông đa dạng, dễ lan truyền chia sẻ, sẽ giúp đảm bảo thông điệp của chiến dịch sẽ được hàng triệu người tiếp nhận.”

Tê tê từ lâu đã được cho là có tác dụng chữa bệnh và được sử dụng như một phương thuốc trong y học Phương Đông tại một số nước châu Á, trong đó có Việt Nam. Do đó, các bộ phận của tê tê như vây tê tê, bào thai hay thậm chí là nguyên cá thể tê tê là những nguyên liệu được ưa chuộng và là mặt hàng có nhu cầu tiêu thụ cao. Không chỉ bị săn bắt để sử dụng trong các bài thuốc y học cổ truyền, tê tê còn bị sử dụng làm thực phẩm. Khắp châu Á, đặc biệt là Trung Quốc và Việt Nam, các món ăn từ thịt và các bộ phận của tê tê được cho là xa xỉ. Chính vì vậy, việc cung cấp và tiêu thụ tê tê vẫn còn phổ biến ở các quốc gia này, nhằm đáp ứng nhu cầu thể hiện địa vị xã hội. Hàng loạt vụ bắt giữ cùng nhiều tang vật là tê tê nguyên con cũng như vây tê tê đã diễn ra trong nhiều năm gần đây cho thấy thị trường tiêu thụ tê tê chưa bao giờ có dấu hiệu suy giảm.

“Bản tin Nguội” của BTV Tê Tê là hoạt động trong khuôn khổ chiến dịch “[Tê tê vẫn thế](#)”, một chiến dịch truyền thông sáng tạo của CHANGE và WildAid kết hợp thực hiện với mong muốn nâng cao nhận thức và thay đổi quan điểm về việc săn bắt, buôn bán và tiêu thụ tê tê, từ đó giảm thiểu việc tiêu thụ tại Việt Nam và bảo vệ chúng khỏi cạm bẫy của những kẻ săn bắt trái phép.

Hoạt động thuộc chiến dịch “Tê tê vẫn thế” nhận được sự hỗ trợ từ Pangolin Crisis Fund, Đại sứ quán Hà Lan, đối tác sáng tạo Dinosaur Việt Nam, cùng sự đồng hành của các đối tác truyền thông Chicilon Media, Movad, và nhà bảo trợ truyền thông độc quyền TikTok.

#

Thông tin liên hệ:

Nguyễn Thanh Ngọc Hân (Ms)
Quản lý Chương trình ĐVHD
Điện thoại: 090 678 2901
Email: hannguyen@changevn.org

Trần Hiền (Cody Robbie) (Mr.)
Quản lý truyền thông
Điện thoại: (+84) 28 66 813 513
Email: hientran@changevn.org

#

WildAid

[WildAid](#) là một tổ chức phi lợi nhuận với sứ mệnh chấm dứt nạn buôn bán động vật hoang dã bất hợp pháp. WildAid tập trung chủ yếu vào giảm thiểu nhu cầu và việc tiêu thụ trên toàn cầu đối với các sản phẩm động vật hoang dã, như ngà voi, sừng tê giác và vi cá mập, thông qua các chiến dịch truyền thông và hỗ trợ việc thắt chặt các quy định và tăng cường thực thi pháp luật. Với sự tham gia của các đại sứ là các nhân vật nổi tiếng và một mạng lưới các đối tác truyền thông trên toàn cầu, WildAid huy động được sự hỗ trợ của các đối tác với

(1) <https://www.savepangolins.org>

(2) https://issuu.com/wildlifejustice/docs/the_rapid_growth_in_the_trafficking_of2dfe39b01b6f2e=33865959/76226173

(3) <https://www.c4reports.org/tipping-the-scales>

giá trị truyền thông hơn 230 triệu đô la mỗi năm với thông điệp đơn giản: “Không có người mua, không còn kẻ giết”. Trang thông tin chính thức: <https://wildaidvietnam.org/>

CHANGE

CHANGE trực thuộc Liên hiệp các Hội Khoa học và Kỹ thuật Việt Nam (VUSTA) là tổ chức phi chính phủ Việt Nam với sứ mệnh nâng cao nhận thức, thay đổi hành vi và phát triển năng lực cộng đồng trong việc giải quyết các vấn đề môi trường, bảo vệ động vật hoang dã, phát triển bền vững, giảm thiểu và thích ứng với biến đổi khí hậu.

Trang thông tin chính thức: www.changevn.org và www.facebook.com/CHANGEvn

Thông tin thêm:

- Tê tê là loài động vật có vú duy nhất trên thế giới có cơ thể được bao phủ lớp vảy cứng. Có 8 loài tê tê hiện nay trên toàn thế giới, 4 loài ở Châu Á và 4 loài ở Châu Phi. Việt Nam là nơi cư trú của hai loài: Tê tê Java (*Manis javanica*) và Tê tê Vàng (*Manis pentadactyla*), cả hai loài đều nằm trong danh sách loài Cực kỳ nguy cấp trong Danh lục đỏ của IUCN và được pháp luật Việt Nam bảo vệ ở mức độ cao nhất. Mọi hành vi săn bắt, giết, nuôi, nhốt, tàng trữ, vận chuyển, buôn bán trái phép cá thể, bộ phận cơ thể không thể tách rời sự sống hoặc sản phẩm của từ một cá thể đã bị xem xét truy cứu trách nhiệm hình sự. Tùy vào mức độ vi phạm, người vi phạm có thể bị lãnh án lên đến 15 năm tù.
- IUCN ước tính rằng cứ 5 phút trôi qua lại có một con tê tê bị bắt khỏi tự nhiên, với số lượng tăng vọt hơn 200,000 con/năm, và đã có hơn 1.000.000 con tê tê bị săn trộm và buôn bán trong thập kỷ qua. Tất cả tám loài tê tê đang bị đe dọa tuyệt chủng. Chỉ trong 10 năm, hơn 1.000.000 triệu con tê tê đã bị buôn bán trái phép, khiến chúng trở thành loài động vật có vú bị buôn bán nhiều nhất trên thế giới. **(1)**
- Từ năm 2016 - 2019, ước tính có khoảng 206,4 tấn vảy tê tê đã bị tịch thu từ 52 vụ bắt giữ. Ủy ban Tư pháp về Động vật Hoang dã tin rằng đây chỉ là một phần nhỏ trong tổng số bị buôn bán, vì có khả năng là một tỷ lệ đáng kể các vụ buôn lậu đã qua trót lọt mà không bị phát hiện. **(2)**
- Sáu trong số 27 quốc gia và vùng lãnh thổ được xác định có liên quan đến buôn bán vảy tê tê được phát hiện có liên quan đến 94% (193,2 tấn) tổng số hàng lậu bị bắt giữ trong giai đoạn được phân tích trong báo cáo của WJC, trong đó Nigeria và Việt Nam đóng vai trò quan trọng trong việc chuỗi cung cấp. Từ năm 2016 - 2019, họ cũng có liên quan đến gần 70% các vụ bắt giữ quy mô tê tê (143,6 tấn). Trong năm 2018-2019, tỷ lệ này thậm chí còn tăng lên; 84% tổng số lô hàng được phát hiện có liên quan đến một hoặc cả hai quốc gia. Con đường buôn lậu Nigeria - (Singapore) - Việt Nam cũng được xác định là một con đường vận chuyển quan trọng cho việc buôn lậu chỉ riêng vảy tê tê hoặc kết hợp với các chuyển buôn lậu ngà voi. **(3)**
- Thịt và các bộ phận của tê tê được coi là thứ xa xỉ ở khắp châu Á - đặc biệt là ở Trung Quốc và Việt Nam. Tại Hà Nội, các quản lý làm việc tại nhà hàng cho rằng các món ăn có các bộ phận của tê tê là điểm nhấn trong thực đơn, đặc biệt là trong giới quan chức cấp cao. Đây cũng là loại thịt đắt nhất được cung cấp và thường được tiêu thụ để thể hiện

(1) <https://www.savepangolins.org>

(2) https://issuu.com/wildlifejustice/docs/the_rapid_growth_in_the_trafficking_f22dfe39b01b6f2e=33865959/76226173

(3) <https://www.c4reports.org/tipping-the-scales>

tình trạng kinh tế xã hội. Tại các nhà hàng Việt Nam và Trung Quốc, người ta cho rằng tê tê được xẻ thịt trước mặt thực khách, có thể là vì chứng tỏ độ tươi của sản phẩm, đôi khi còn có những con tê tê con cũng bị tiêu thụ. Ở Hà Nội và Hải Phòng, các bộ phận của tê tê được đưa vào các món tiết canh, ruột rán, súp tê tê hoặc các món hầm. Xương được nấu với các loại thảo mộc hoặc biến thành món tráng miệng. Bào thai tê tê được tiêu thụ trong súp - vì chúng được cho là có tác dụng tăng khả năng sinh sản. Vây có vẻ không phổ biến như thịt, mặc dù người ta hiểu rằng chúng có thể được nướng với cát trên chảo nóng và chiên giòn. Các bộ phận của tê tê và máu hoặc xác tê tê non ngâm với rượu gạo được dùng với niềm tin rằng nó sẽ cải thiện các bệnh về da và các vấn đề về hô hấp. Xem thêm [tại đây](#)

(1) <https://www.savepangolins.org>

(2) https://issuu.com/wildlifejustice/docs/the_rapid_growth_in_the_trafficking_f22dfe39b01b6f?e=33865959/76226173

(3) <https://www.c4reports.org/tipping-the-scales>